

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE**

dla osób niesłyszących

POZIOM PODSTAWOWY

MAJ 2012

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron (zadania 1 – 30). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

MWO-P1_7P-122

Zadanie 1. (1 pkt)**Podkreśl jedno prawidłowe zakończenie zdania.**

Grupą pierwotną jest

- A. partia polityczna.
- B. naród.
- C. Polski Związek Głuchych.
- D. rodzina.

Zadanie 2. (3 pkt)**Uzupełnij tabelę. Obok podanych funkcji rodziny dopisz odpowiednie numery, którymi oznaczono opisy. Jednego opisu nie można dopasować.**

	Funkcja rodziny	Opis funkcji
A.	Funkcja kulturowa	
B.	Funkcja ekonomiczna	
C.	Funkcja prokreacyjna	

1. Zapewnia biologiczne przeżycie rodziny poprzez rodzenie i wychowywanie dzieci.
2. Zapewnia zapoznanie się członków rodziny z dziełami sztuki.
3. Zapewnia zaspokojenie potrzeb emocjonalnych członków rodziny.
4. Zapewnia zaspokojenie potrzeb materialnych członków rodziny.

Zadanie 3. (4 pkt)**Uzupełnij tabelę. Obok podanych zdań dopisz odpowiednie numery, którymi oznaczono nazwy postaw wobec sprawy narodowej. Jednej nazwy nie można dopasować.**

	Opis	Postawa
A.	Bezkrytyczne umiłowanie własnego narodu, połączone z przekonaniem o jego wyższości nad innymi narodami i wrogością wobec nich.	
B.	Pogląd, że więzi narodowe i tradycja są mało ważne, a prawdziwą ojczyzną człowieka jest cały świat.	
C.	Pogląd łączący przywiązanie i miłość do ojczyzny z szacunkiem dla innych narodów.	
D.	Uznawanie własnego narodu i jego interesu za dobro najważniejsze.	

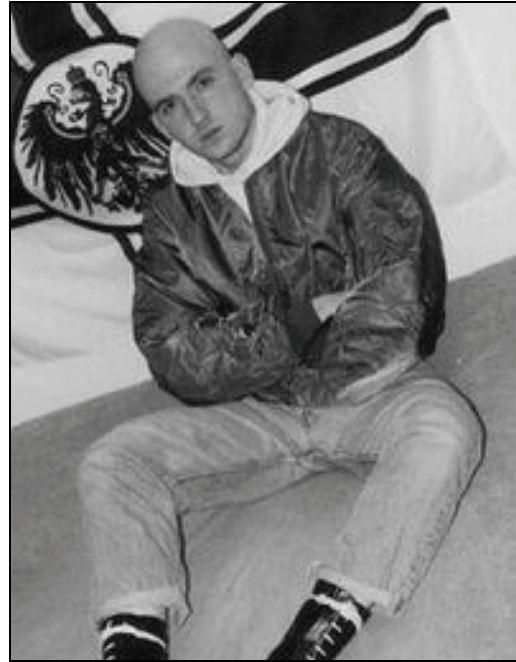
1. patriotyzm
2. rasizm
3. szowinizm
4. kosmopolityzm
5. nacjonalizm

Zadanie 4. (4 pkt)

Do każdej z ilustracji, na których pokazano przedstawicieli subkultur, dopisz odpowiednie nazwy tych subkultur. Odpowiedzi wybierz spośród: blokery, kibice, punki, rastafarianie, skini. Jednej odpowiedzi nie można dopasować.

A. ....

B. ....

C. ....

D. ....

Zadanie 5. (4 pkt)

Spośród podanych zdań wybierz dwa zdania, które zawierają same fakty oraz dwa zdania, które zawierają opinie. Wpisz odpowiednie litery w wyznaczone miejsca.

- A. Młodzi są największymi ofiarami kryzysu gospodarczego.
- B. Bez pracy jest dziś 20,4 procent Europejczyków między 15. a 24. rokiem życia, którzy chcieliby podjąć zatrudnienie – o jedną trzecią więcej niż w 2008 roku.
- C. Młodzi Polacy między 18. a 34. rokiem życia stanowią ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych, a bezrobocie wśród młodzieży jest dwukrotnie wyższe od średniej.
- D. Wszędzie wzrasta udział zatrudnionych czasowo lub na niepełny etat. 27,6 procent młodych Europejczyków pracuje w niepełnym wymiarze.
- E. Tę różnorodną grupę ludzi łączy niepewność jutra, która nie pozwala niczego planować, i płaca tak marna, że nie stać ich na godne życie.

Na podstawie: W. Smoczyński, *Prekariusze wszystkich krajów*, „Polityka”, nr 37/2011.

zdania zawierające opinie –

zdania zawierające same fakty –

Zadanie 6. (1 pkt)

Na rysunku przedstawiono jedno ze zjawisk społecznych. Podkreśl odpowiedź z prawidłową nazwą tego zjawiska.

- A. łapówkarstwo
- B. jubileusze
- C. kibicowanie
- D. zdrowy sposób życia

Źródło: www.mleczko.pl

Zadanie 7. (3 pkt)

Zdecyduj, które zdania są prawdziwe, a które – fałszywe. Wpisz w wyznaczone miejsca tabeli *prawda* (zdanie prawdziwe) lub *fałsz* (zdanie fałszywe).

	Zdanie	Prawda lub Fałsz
A.	We współczesnej Polsce wśród mniejszości narodowych największą grupą są Niemcy.	
B.	Według prawa Rzeczypospolitej Polskiej Romowie są mniejszością etniczną.	
C.	Według prawa Rzeczypospolitej Polskiej Ślązacy są grupą używającą języka regionalnego.	

Zadanie 9. (2 pkt)

Podaj nazwę ideologii, do której odnosi się tekst, oraz imię i nazwisko jej współtwórcy. Odpowiedzi wybierz spośród podanych poniżej.

nazwy ideologii: konserwatyzm, liberalizm, socjaldemokracja

współtwórcy ideologii: Edmund Burke, Fryderyk Engels, John Locke

[...] *celem prawa* nie jest znoszenie* i ograniczanie, lecz *zachowanie i powiększanie wolności* [...]. *Być wolnym*, to znaczy [...] kierować własną osobą, działaniem, majątkiem [...].

Źródło: *Historia myśli politycznej. Antologia tekstów*, Kraków 2000.

*znoszenie – tu: zlikwidowanie

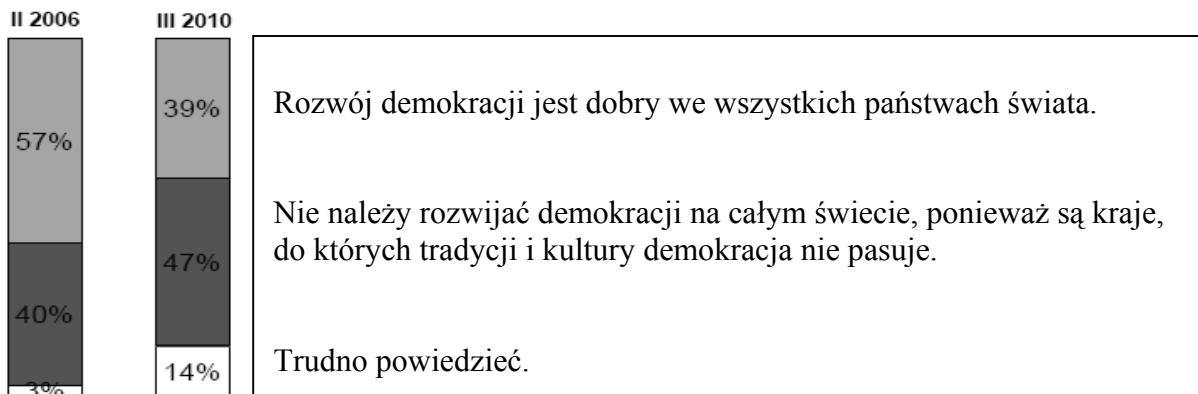
nazwa ideologii – .....

współtwórca ideologii – .....

Zadanie 10. (3 pkt)

Na podstawie wykresów zdecyduj, które zdania są prawdziwe, a które – fałszywe. Wpisz w wyznaczone miejsca tabeli *prawda* (zdanie prawdziwe) lub *fałsz* (zdanie fałszywe).

Z którym poglądem na temat demokracji zgadzasz się bardziej?

Na podstawie: *Postawy wobec demokracji, jej rozumienie oraz oceny*, Komunikat z badań CBOS BS/60/2010.

	Zdanie	Prawda lub Fałsz
A.	W latach 2006–2010 chęć budowy demokracji we wszystkich państwach świata zmniejszyła się o 18%.	
B.	W latach 2006–2010 niechęć do budowy demokracji we wszystkich państwach świata zwiększyła się o 7 punktów procentowych.	
C.	W latach 2006–2010 problematyka demokratyzacji na świecie stała się trudniejsza do oceny dla ponad cztery razy większego procenta osób.	

Zadanie 11. (5 pkt)

Na podstawie źródeł statystycznych i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Partie polityczne i politycy potrzebują pieniędzy na prowadzenie swojej działalności. Jak Pan / Pani uważa – skąd większość partii dostaje największą część swoich funduszy?	Wskazania osób według terminów badań		
	XI 1992	VII 2000	III 2008
	w procentach		
Ze składek swoich członków i sympatyków	12	14	11
Z budżetu państwa	24	25	66
Z własnej działalności gospodarczej	6	4	2
Od bogatych sponsorów, biznesmenów	22	31	9
Z zagranicy	5	1	1
Z innych źródeł	0	1	1
Trudno powiedzieć	31	24	10

Skąd, Pana / Pani zdaniem, partie polityczne powinny dostawać największą część funduszy na swoją działalność?	Wskazania osób według terminów badań		
	XI 1992	VII 2000	III 2008
	w procentach		
Ze składek swoich członków i sympatyków	58	62	59
Z budżetu państwa	2	5	6
Z własnej działalności gospodarczej	23	17	19
Od bogatych sponsorów, biznesmenów	5	5	6
Z zagranicy	0	0	1
Z innych źródeł	0	0	1
Trudno powiedzieć	12	11	8

Źródło: *Finansowanie partii politycznych*, Komunikat z badań CBOS BS/59/2008.

A. Na podstawie danych z obu tabel zdecyduj, które zdania są prawdziwe, a które – fałszywe. Wpisz w wyznaczone miejsca tabeli *prawda* (zdanie prawdziwe) lub *fałsz* (zdanie fałszywe).

	Zdanie	Prawda lub Fałsz
A.	W 2008 roku najmniej osób uważało, że partie polityczne największą część swoich funduszy dostają z budżetu państwa.	
B.	W latach 1992–2008 zmniejszyła się liczba osób, które uważają, że partie dostają największą część dochodów od bogatych sponsorów, biznesmenów.	
C.	Przez cały okres 1992–2008 najwięcej osób uważało, że partie powinny największą część funduszy na swoją działalność dostawać ze składek swoich członków i sympatyków.	

B. Określ, czy w 2008 roku była zgodność pomiędzy poglądami, skąd partie dostają najwięcej funduszy, a poglądami, skąd partie powinny dostawać najwięcej środków na swoją działalność. Wykorzystaj dane z obu tabel.

.....

.....

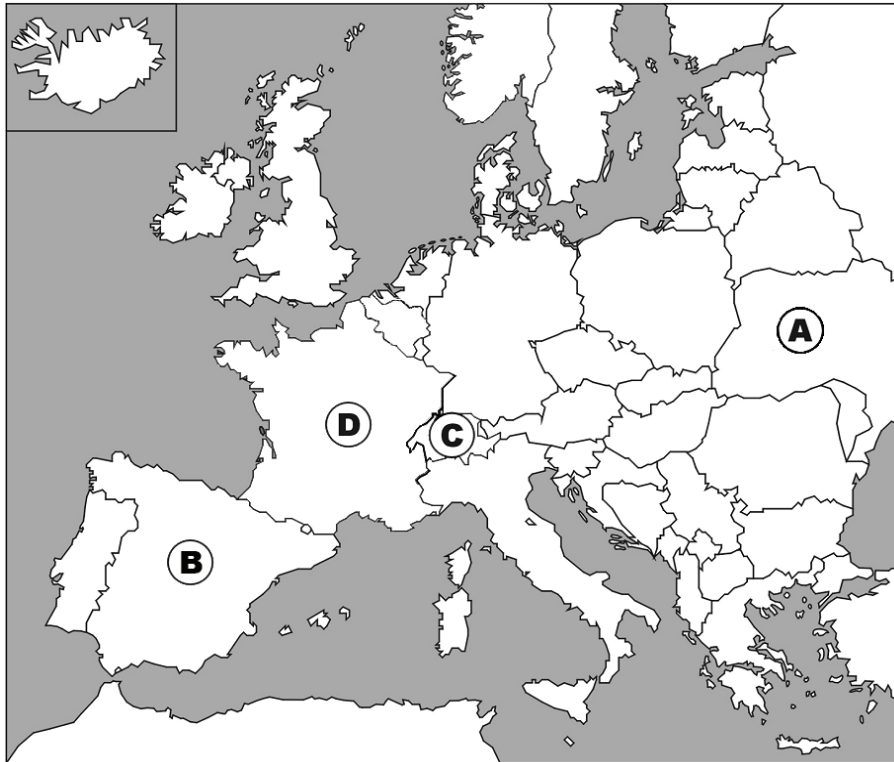
.....

.....

.....

Zadanie 12. (4 pkt)

Określ, czy każde z zaznaczonych na mapie Europy państw jest monarchią, czy republiką. Uzupełnij tabelę, wpisując obok odpowiedniej litery (A–D) nazwę państwa oraz formę rządu (monarchia lub republika).

Litera	Nazwa państwa	Forma rządu
A.		
B.		
C.		
D.		

Zadanie 13. (3 pkt)

Do każdego podanego fragmentu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dopisz odpowiadającą mu zasadę demokracji. Odpowiedzi wybierz spośród: konstytucjonalizm, praworządność, pluralizm polityczny, suwerenność narodu. Jednej zasady nie można dopasować.

A. Art. 4.1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.

.....

B. Art. 7. Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

.....

C. Art. 11.1. Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania partii politycznych.

.....

Zadanie 14. (3 pkt)

Na podstawie fragmentów aktów prawnych wykonaj polecenia.

Art. 1 Regulaminu Sejmu

1. Pierwsze posiedzenie nowo wybranego Sejmu otwiera Marszałek Senior powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej spośród najstarszych wiekiem posłów.

Art. 30. Regulaminu Senatu

1. Pierwsze posiedzenie Senatu otwiera Prezydent [Rzeczypospolitej Polskiej] i powołuje na przewodniczącego najstarszego wiekiem senatora (Marszałek Senior).

A. Podaj nazwy organów państwa otwierających pierwsze posiedzenie

Sejmu RP – .....

Senatu RP – .....

B. Podaj jedną różnicę w sposobie powoływania Marszałka Seniora Sejmu RP i Marszałka Seniora Senatu RP.

.....

.....

.....

Zadanie 15. (2 pkt)

Do każdej fotografii oraz informacji dopisz imię i nazwisko Prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej.

	Profesor. Kierował rządem przez całą kadencję parlamentu. Jego rząd wprowadził cztery reformy. Był przewodniczącym Parlamentu Europejskiego.		Profesor. Dwukrotnie był premierem. Raz utworzył rząd mniejszościowy. Był także ministrem finansów i Prezesem Narodowego Banku Polskiego.
A.		B.	

Zadanie 16. (3 pkt)

Do imienia i nazwiska każdego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dopisz okres, w którym pełnił on swój urząd. Odpowiedzi wybierz spośród: 1989–1990, 1990–1995, 1995–2005, 2005–2010. Jednego okresu nie można dopasować.

A. Lech Kaczyński .....

B. Aleksander Kwaśniewski .....

C. Lech Wałęsa .....

Zadanie 17. (6 pkt)

Uzupełnij zdania dotyczące samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej. W wyznaczone miejsca wpisz: A, E – nazwę jednostki podziału terytorialnego w Polsce; B, C, D, F – nazwę organu władzy.

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest (A) ..... Jej mieszkańcy w wyborach bezpośrednich wybierają wójta, (B) ..... lub (C) ..... Na czele zarządu powiatu stoi (D) ....., który jest wybierany przez radę powiatu. Największa jednostka samorządu terytorialnego to (E) ..... Przedstawicielem rządu na tym terenie jest mianowany przez premiera (F) .....

Zadanie 18. (2 pkt)

Podaj nazwy organów władzy wykonawczej, które mają w Rzeczypospolitej Polskiej prawo inicjatywy ustawodawczej.

- .....
- .....

Zadanie 19. (3 pkt)

Do każdego opisu kompetencji dopisz pełną nazwę właściwego organu Rzeczypospolitej Polskiej.

	Kompetencje organu	Nazwa organu
A.	Kontroluje działalność organów administracji rządowej.	
B.	Pilnuje praworządności oraz walczy z przestępczością.	
C.	Pilnuje wolności oraz praw człowieka i obywatela.	

Zadanie 20. (3 pkt)

Do każdej nazwy rodzaju prawa (A–C) dopasuj odpowiedni opis (1–4). Wpisz w wyznaczone miejsca numery, którymi oznaczono te opisy. Jednego opisu nie można dopasować.

	Opis rodzaju prawa
1.	Określa podstawowe zasady ustroju politycznego i gospodarczego państwa.
2.	Są w nim zakazy i nakazy zachowań oraz środki przymusu państwowego.
3.	Reguluje stosunki między osobami fizycznymi i osobami prawnymi.
4.	Reguluje sposób postępowania przed organami rządowymi i samorządowymi.

A. Prawo administracyjne – .....

B. Prawo cywilne – .....

C. Prawo karne – .....

Zadanie 21. (3 pkt)

Zdecyduj, które zdania są prawdziwe, a które – fałszywe. Wpisz w wyznaczone miejsca tabeli *prawda* (zdanie prawdziwe) lub *fałsz* (zdanie fałszywe).

	Zdanie	Prawda lub Fałsz
A.	Sądy okręgowe mogą być sądami I lub II instancji.	
B.	Sądami szczególnymi są sądy wojskowe i administracyjne.	
C.	Od wyroku sądu rejonowego odwołujemy się do sądu apelacyjnego.	

Zadanie 22. (1 pkt)

Podkreśl jedno prawidłowe zakończenie zdania.

W sądzie obrońcą oskarżonego jest

- A. adwokat.
- B. notariusz.
- C. prokurator.
- D. radca prawny.

Zadanie 23. (3 pkt)

Do każdego przepisu prawnego dopisz odpowiednią nazwę rodzaju praw i wolności człowieka. Odpowiedzi wybierz spośród: prawa osobiste, prawa polityczne, prawa socjalne, prawa ekonomiczne. Jednej odpowiedzi nie można dopasować.

	Przepis dotyczący praw i wolności człowieka	Nazwa rodzaju praw i wolności człowieka
A.	Każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą.	
B.	Każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się.	
C.	Każdy ma prawo do ochrony zdrowia.	

Zadanie 24. (1 pkt)

Podkreśl jedno prawidłowe zakończenie zdania.

Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości to organ

- A. Rady Europy.
- B. Unii Europejskiej.
- C. Organizacji Narodów Zjednoczonych.
- D. Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego.

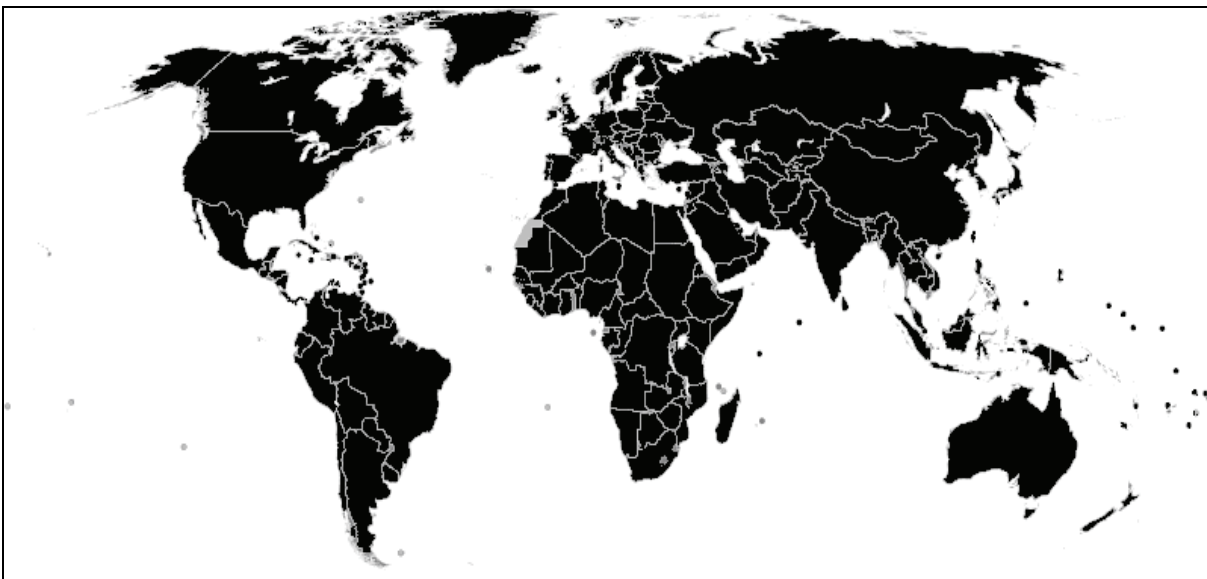
Zadanie 25. (2 pkt)

Pod każdą mapą dopisz nazwę organizacji międzynarodowej, do której należą tylko państwa zaznaczone na czarno.

Źródło: wikipedia.org

A. ....

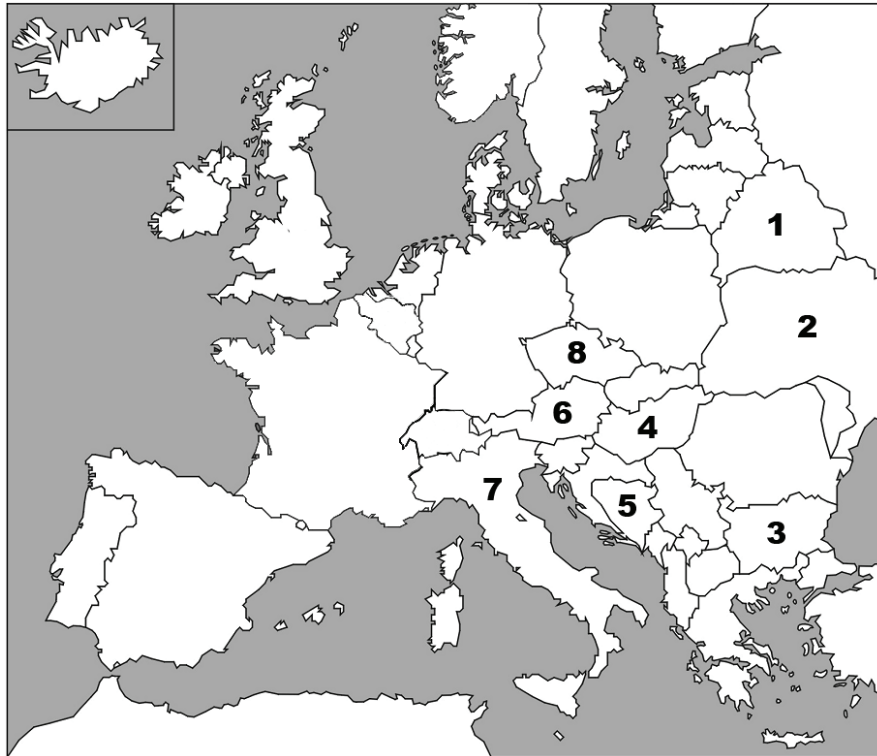

Źródło: wikipedia.org

B. ....

Zadanie 26. (5 pkt)

Na podstawie mapy i własnej wiedzy uzupełnij tabelę. Do każdego opisu dopisz nazwę odpowiedniego państwa oraz numer, którym oznaczono je na mapie.

	Opis państwa	Nazwa państwa	Numer na mapie
A.	Państwo, w którym w 2011 roku prezydentem był Aleksandr Łukaszenka.		
B.	Państwo założycielskie Wspólnot Europejskich.		
C.	Państwo, w którym w latach 90. XX wieku była wojna domowa.		
D.	Państwo graniczące z Polską i uczestniczące w pracach Grupy Wyszehradzkiej.		
E.	Państwo członkowskie Unii Europejskiej, nienależące do strefy Schengen.		

Zadanie 27. (3 pkt)

Wpisz informacje o osobie przedstawionej na zdjęciu.

A. Imię i nazwisko

.....

B. Państwo urzędowania

.....

C. Zajmowane stanowisko państwowe w 2011 roku

.....

Zadanie 28. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując brakujące informacje dotyczące umów międzynarodowych o integracji europejskiej.

	Nazwa umowy	Rok podpisania	Miejsce podpisania
A.	Traktaty ustanawiające Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej		Rzym
B.	Traktat o Unii Europejskiej	1992	
C.	Traktat lizboński		Lizbona

Zadanie 29. (4 pkt)

Do każdej nazwy instytucji Unii Europejskiej (A–D) dopasuj odpowiedni opis (1–5). Wpisz w wyznaczone miejsca numery, którymi oznaczono te opisy. Jednego opisu nie można dopasować.

	Opis instytucji Unii Europejskiej
1.	Organ ustawodawczy Unii Europejskiej. Należą do niego ministrowie państw członkowskich. Głównym zadaniem jest polityka gospodarcza państw Unii.
2.	Organ wykonawczy Unii Europejskiej. Ma inicjatywę ustawodawczą. Reprezentuje interesy Unii na zewnątrz.
3.	Organ ten sprawdza, czy jest przestrzegane prawo wspólnoty oraz rozwiązuje kłótnie między państwami. Jego kadencja trwa 6 lat.
4.	Organ ten uchwała budżet. Wybiera Rzecznika Praw Obywatelskich. Jego kadencja trwa 5 lat.
5.	Organ ten kontroluje wydatki organów Unii Europejskiej. Ma siedzibę w Luksemburgu.

- A. Trybunał Sprawiedliwości – .....
- B. Rada Unii Europejskiej – .....
- C. Parlament Europejski – .....
- D. Komisja Europejska – .....

Zadanie 30. (10 pkt)

Uważasz, że osoby niesłyszące mają problemy z załatwieniem spraw w instytucjach administracyjnych. Napisz plan wystąpienia posła w tej sprawie. Uzasadnij potrzebę zajęcia się problemem. Podaj dwa przykłady trudności, z jakimi spotykają się niesłyszący, po dwa argumenty psychologiczne i społeczne uzasadniające Twoje zdanie oraz dwa pomysły na rozwiązanie tego problemu. Wykorzystaj fragmenty zamieszczonych dokumentów.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Artykuł 69. Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczaniu egzystencji*, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych z 1 sierpnia 1997 r.

§ 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że osoby niepełnosprawne [...] mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Sejm stwierdza, iż oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

1. dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
2. dostępu do leczenia i opieki medycznej, [...]
8. [...] dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, [...] dostępu do informacji [...],
10. pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swoich zainteresowań i potrzeb.

* egzystencja – życie

A. Uzasadnienie potrzeby zajęcia się problemem	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
B. Przykłady trudności, z jakimi spotykają się niesłyszący	<p>1. ....</p> <p>.....</p> <p>2. ....</p> <p>.....</p>
C. Argumenty psychologiczne	<p>1. ....</p> <p>.....</p> <p>2. ....</p> <p>.....</p>
D. Argumenty społeczne	<p>1. ....</p> <p>.....</p> <p>2. ....</p> <p>.....</p>
E. Pomysły na rozwiązanie problemu	<p>1. ....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>2. ....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

BRUDNOPIS